

Sygn. akt VIACa 1559/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie Wydział VI Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA - Ewa Zalewska (spr.)

Sędzia SA - Jacek Sadowski Sędzia SO (del.) – Andrzej Turlński

Protokolant: sekr. sąd. Lidia Ronkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2014 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa E. Z.

przeciwko (...) Sp. z o. o. z siedzibą w W., P. G., Ł. M. (1), (...) Sp. z o. o. Sp. k. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 24 lipca 2013 r. sygn. akt XXV C 1459/12

uchyla zaskarżony wyrok w całości i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VIACa 1559/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 lipca 2013 r. Sąd Okręgowy zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 135.000 zł z ustawowymi odsetkami należnymi od dnia 10 października 2012 r. do dnia zapłaty (punkt I.), zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 21.900 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt II.) oraz umorzył postępowanie ponad kwotę 135.000 zł (punkt III.).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o stan faktyczny, ustalony przez Sąd Okręgowy w sposób następujący.

Pozwana spółka (...) na podstawie umów dotyczących zarządu nieruchomością, zawartych z właścicielami centrów handlowych, wykonuje wydzielone czynności dotyczące zarządzania następującymi centrami handlowymi: (...) w B., (...) w K., (...) w G. oraz (...) w Ł.. Te czynności obejmują między innymi działania związane z tzw. promocją centrum handlowego i w tym zakresie pozwana spółka zawiera umowy z podmiotami trzecimi o świadczenie usług marketingowych. Umowy te pozwana spółka zawiera we własnym imieniu lecz bezpośrednio na rzecz zleceniodawcy tj. właściciela nieruchomości. W takim samym charakterze pozwana wykonuje czynności związane z prowadzeniem stron internetowych poszczególnych centrów handlowych. W ramach swojej funkcji zarządcy pozwana w dniu 28 grudnia 2010 r. zawarła ze spółką (...) wówczas działającą jako spółka jawna, umowę o świadczenie usług w zakresie reklamy oraz promocji 9 centrów handlowych. W ramach tej umowy (...) powierzyła spółce (...) wykonanie usług w zakresie reklamy oraz promocji 9 centrów handlowych w tym: CH (...) w B., CH (...) w K., CH (...) w G. oraz CH (...) w Ł..

Umowa w artykule 7 przewidywała między innymi, że (...) będzie dysponować całością autorskich praw majątkowych do utworów lub wykonań w rozumieniu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz prawem udzielania zezwolenia na wykonywanie autorskich praw zależnych. Nadto z chwilą przyjęcia przez (...) danych utworów (...) przenosi na zleceniodawcę całość majątkowych praw autorskich do utworów oraz całość praw do dowolnej edycji i modyfikacji utworów przez (...). Przeniesienie praw autorskich zgodnie z umową dotyczyło wszystkich pól eksploatacji znanych w chwili zawarcia umowy. Umowa została zawarta na czas określony począwszy od 1 stycznia 2011r. do 31 grudnia 2012r. W oparciu o tę umowę agencja (...) przygotowała materiały związane z kampanią reklamową z udziałem powódki jako znanej osoby, na który to pomysł pod koniec 2010r. wpadli pozwani P. G. i Ł. M. (1). W tym celu stworzyli listę nazwisk, wśród których znalazła się także powódka jako znana aktorka. W celu realizacji umowy i przygotowania kampanii reklamowej pozwani Ł. M. (1) oraz P. G. zgłosili się do agencji reklamowej (...), która reprezentowała powódkę. Ostatecznie w dniu 13 kwietnia 2011r. pomiędzy Agencją (...) a pozwanymi P. G. i Ł. M. (1) działających pod firmą spółki jawnej (...) została zawarta umowa, której przedmiotem było ustalenie zasad i warunków wzajemnej współpracy stron, a w szczególności określenie obowiązków i uprawnień, jakie w ramach niniejszej umowy strony zobowiązują się podejmować w związku z realizacją sesji fotograficznej i wykorzystaniem jej w kampanii reklamowej sieci centrów handlowych: CH (...) - K., CH (...) – Ł., CH (...) – B. i CH (...) – G.. W § 3 umowy strony postanowiły, że powódka jako wykonawca udziela pozwanym licencji oraz udziela zgody na wykorzystanie wizerunku i innych dóbr osobistych, takich jak imię, nazwisko oraz podpis, jak też artystycznego wykonania oraz zdjęć wykonanych w trakcie sesji fotograficznej w kampanii reklamowej sieci centrów handlowych określonej w niniejszej umowie, w tym między innymi w § 3 ust. 2 lit. a i b. Wedle tych postanowień umowy licencja i zgoda dotyczyły wykorzystania dla celów reklamowych fotografii z udziałem powódki na następujących polach eksploatacji: prawo do publikacji fotografii jako reklamy w mediach drukowanych, plakaty i outdoor na terenie czterech wyżej wskazanych centrów handlowych oraz prawo do publikacji baneru internetowego na stronie internetowej klienta – przez okres jednego miesiąca. Nadto strony postanowiły, że przewidywany okres eksploatacji to jeden z miesięcy ostatniego kwartału 2011r., zaś wszelkie zmiany umowy po myśli § 7 wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności. Wynagrodzenie powódki za udzielenie licencji według § 3 umowy ustalono na 37.000 zł netto. W umowie powódka wyraziła zgodę na przeniesienie zgód i licencji na osoby trzecie.

W imieniu powódki umowa była negocjowana przez pracownicę agencji (...). M. D. prowadziła te negocjacje z Ł. K. pracownikiem spółki jawnej (...). W trakcie prowadzenia negocjacji strony nie ustaliły konkretnego miesiąca w którym miała się odbyć kampania reklamowa, co znalazło wyraz w zawartej umowie. Strony ustaliły jedynie, że będzie to jeden z ostatnich miesięcy czwartego kwartału 2011 r., o którym to powódka miała zostać poinformowana przez reprezentującą ją agencję. Pierwotnie powódka miała brać udział w promocji pięciu centrów handlowych, jednakże już po wykonaniu sesji zdjęciowej z udziałem powódki agencja została poinformowana, że kampania reklamowa zostaje przygotowana dla czterech centrów handlowych i że w zamian za rezygnację z piątego centrum (...) proponuje umieszczenie zdjęć z kampanii na stronach internetowych pozostałych centrów handlowych, na co została wyrażona zgoda. Bilbordy z wizerunkiem powódki wedle ustaleń stron mogły być umieszczane na budynkach centrów oraz na terenie zewnętrznym należącym do danego centrum handlowego. Kampania reklamowa z wykorzystaniem wizerunku powódki rozpoczęła się we wrześniu 2011r, o czym została poinformowana agencja (...), przy czym we wrześniu kampania dotyczyła CH (...), zaś w pozostałych centrach handlowych kampania rozpoczęła się w listopadzie 2011r. Ekspozycja baneru reklamowego we wrześniu w CH (...) trwała od 9 września do 18 października 2011r., w CH (...) od 2 listopada do 31 grudnia 2011r., w CH (...) od 4 listopada do 31 grudnia 2011r., zaś w CH (...) od 4 listopada do 4 grudnia 2011r.

We wrześniu 2011r. powódka od swojego akustyka otrzymała informację, że jej wizerunek na bilbordach widnieje w B. poza centrum handlowym. Powódka była zaskoczona tą informacją i zadzwoniła do agencji (...) z prośbą o wyjaśnienie. W późniejszym okresie powódka także otrzymywała informacje od kolegów aktorów, że jej wizerunek na bilbordach widnieje w różnych miejscach, w tym między innymi w pobliżu jednego z teatrów w Ł. i przy obwodnicy trójmiejskiej przy drodze wyjazdowej z G.. Bilbordy z wizerunkiem powódki były także umieszczone we W. przy (...) oraz w K. na wielkim rondzie poza centrum handlowym. Centrum handlowe we W. w ogóle nie było wymienione w umowie pomiędzy stronami. Reprezentująca powódkę agencja usiłowała wyjaśnić całą sytuację i w tym celu kontaktowała się

za pomocą e-maili z Ł. K., który po pewnym czasie przyznał, że w jednym przypadku nastąpiło przekroczenie zasad ustalonych w umowie.

Powódka pismem z dnia 27 grudnia 2011r. skierowanym do P. G. i Ł. M. (1) wezwała Agencję (...) do zapłaty na jej rzecz kwoty 600.000 zł tytułem zadośćuczynienia z tytułu naruszenia praw do wizerunku. Po przesłaniu tego pisma obaj pozwani pojawili się w teatrze, w którym gra powódka przepaszając ją za zaistniałą sytuację oraz przekazując jej kosz kwiatów, których powódka nie przyjęła. Pozwani proponowali też powódce kwotę 40.000 zł, którą jak twierdzili aktualnie posiadali na koncie swojej spółki. Powódka nie zgodziła się na tę propozycję. W późniejszym okresie powódka (w czerwcu 2012r.) poprzez swojego pełnomocnika zwracała się także do pozostałych pozwanych, w tym do (...), który w czerwcu 2012r. zlecił agencji (...) usuwanie ze stron internetowych poszczególnych portali internetowych reklam zawierających wizerunek powódki. W ramach korespondencji z pełnomocnikiem powódki pozwana (...) przyznała, że przy ekspozycji baneru internetowego miało miejsce przekroczenie okresu ekspozycji o następujące okresy: CH (...) o 29 dni, CH (...) o 27 dni, CH (...) o 9 dni. Pozwana (...) stała na stanowisku, że jeśli chodzi o kampanie outdoorowe to ich celem jest zachęcenie jak największej ilości potencjalnych klientów do odwiedzenia centrum handlowego, a więc billboardy powinny się znajdować w najbardziej uczęszczanych miejscach, nadto pozwana zwracała uwagę, że według niej materiały informacyjne dotyczące prowadzonej kampanii są pozbawione cechy reklamy. Z tych też przyczyn pozwana stała na stanowisku, że mogły one się znajdować na jej stronach informacyjnych i stronach innych portali internetowych.

Ponadto Sąd Okręgowy ustalił, że pozwana (...) od trzech lat współpracuje z agencją (...), która świadczy usługi z zakresu public relations. Adresatami tych usług są media. W kampanii z udziałem wykorzystania wizerunku powódki firma (...) na zlecenie (...) informowała media o realizowaniu takiej kampanii. Głównym adresatem tej informacji były portale internetowe, informacja na nich była umieszczana bezpłatnie. W ramach takiej informacji opisana była kampania reklamowa z udziałem powódki.

Dokonując oceny zgromadzonego materiału dowodowego Sąd Okręgowy wskazał, że z jego treści wynika, że wbrew twierdzeniom pozwanych już w trakcie trwania negocjacji poprzedzających podpisanie umowy strona powodowa wyraźnie określiła swoje warunki na wyrażenie zgody na udział w spornej kampanii, a mianowicie zgadzała się na udzielenie licencji na okres jednego miesiąca za wynagrodzeniem w wysokości 35.000 zł, w którym M. D. złożyła też propozycję na udzielenie licencji na 2 miesiące ale za kwotę 50.000 zł. Okolicznością bezsporną zdaniem Sądu Okręgowego pozostawał fakt, że ta propozycja cenowa obejmowała pierwotnie pięć centrów handlowych, czemu strona powodowa nie zaprzeczyła. Z zebranego materiału dowodowego w ocenie Sądu I instancji wynika także, że za rezygnację z reklamy piątego centrum handlowego powódka zgodziła się na umieszczenie reklam z jej udziałem na stronach internetowych pozostałych centrów handlowych, a w żadnym razie pozwani nie wykazali, aby za rezygnację z reklamy piątego centrum handlowego powódka miała wyrazić zgodę na przedłużenie kampanii reklamowej z jej udziałem, czy też na poszerzenie pola eksploatacji jej wizerunku poza centra handlowe.

Sąd Okręgowy uznał, że treść maila z dnia 7 listopada 2011r., pochodzącego od M. D. z agencji (...) potwierdza także, iż kampania reklamowa z udziałem powódki miała się odbyć we wrześniu 2011r., o czym agencja (...) została uprzedzona zgodnie z umową.

Sąd Okręgowy przyjął, że powódka wykazała także, iż billboardy z jej wizerunkiem były wykorzystywane poza wrześniem 2011r. i także poza centrami handlowymi, z reguły przy drogach często uczęszczanych, a nawet we W. przy (...), który w ogóle nie był objęty umową.

Na marginesie dokonywanej oceny dowodów Sąd Okręgowy zauważył, że pozwani tych okoliczności nie kwestionowali, kwestionowali jedynie intencje stron umowy w zakresie okresu i miejsca wykorzystania wizerunku powódki.

W ocenie Sądu Okręgowego powódka w toku procesu wykazała także, że ekspozycja z jej wizerunkiem widniała na stronach internetowych centrów handlowych w okresie dłuższym niż jeden miesiąc oraz znajdowała się na stronach

kilku portali internetowych, a także udowodniła, że w kampanii reklamowej CH (...) wykorzystano prywatne zdjęcie powódki pobrane ze stron internetowych teatru (...), z tym, że ta okoliczność nie była kwestionowana przez pozwanych.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jako uzasadnione co do zasady podlegało uwzględnieniu, z tym, że ograniczeniu ulega jego pierwotnie żądana wysokość odszkodowania, a to wobec cofnięcia pozwu ponad kwotę 135.000 zł.

Sąd I instancji powołując się na dyspozycję art. 81 i art. 78 ustawy z dnia 4 lutego 1994r. o prawach autorskich i prawach pokrewnych stwierdził, że istnienia zgody na rozpowszechnianie wizerunku danej osoby, które wyłącza bezprawność działania ani jej zakresu nie domniemywa się. Zgoda na wykorzystanie wizerunku musi być zgodą niewątpliwą i to także co do zakresu i płaszczyzny dopuszczalnego wykorzystania wizerunku.

Sąd Okręgowy wskazał, że powódka wyraziła zgodę na wykorzystanie jej wizerunku w kampanii reklamowej centrów handlowych, z tym, że wyraziła tę zgodę na ściśle określony czas i na wyraźnie określone przez nią pola eksploatacji. Wbrew twierdzeniom wszystkich pozwanych powódka zgodziła się na wykorzystanie swojego wizerunku na plakatach i billboardach przez okres jednego miesiąca na terenie wymienionych w umowie centrów handlowych oraz na stronach internetowych centrów handlowych zarządzanych przez pozwaną (...), także przez okres jednego miesiąca. Wbrew twierdzeniom pozwanych powódka nie wyraziła zgody na nic innego, w szczególności nie wyraziła tej zgody na umieszczanie billboardów z jej wizerunkiem poza centrami handlowymi wymienionymi w umowie, ani na tzw. „informowanie o kampanii reklamowej” z jej udziałem poza stronami internetowymi centrów handlowych. Powódka zeznała, że zgodziła się na udział w kampanii reklamowej w takim kształcie wobec jej ograniczenia czasowego i ograniczenia miejsca ukazywania się plakatów, czy billboardów z jej wizerunkiem. Powódka jako znana i uznana aktorka teatralna i filmowa nie była zainteresowana nadmiernym wykorzystaniem swojego wizerunku dla celów reklamowych. Na pewno powódka nie wyraziła też zgody na pobieranie jej prywatnego zdjęcia ze stron internetowych teatru (...) celem wykorzystania go do reklamy centrum handlowego (...).

Sąd I instancji wskazał, że w toku tego procesu pozwani usiłowali wykazać, że istotą kampanii outdorowej jest eksponowanie reklamy na zewnątrz na tablicach reklamowych, na słupach ulicznych, czy ścianach budynków, zaś reprezentująca powódkę profesjonalna agencja aktorska powinna o tym wiedzieć. Z tego względu, według pozwanych, skoro powódka zgodziła się na tzw. kampanię outdorową, to wyraziła także zgodę na ekspozycję swojego wizerunku w innych miejscach, aniżeli na terenie centrów handlowych. Nie kwestionując wskazanych przez pozwanych cech tego rodzaju kampanii reklamowej Sąd Okręgowy zauważył, że strony umowy z dnia 13 kwietnia 2011r. wyraźnie określiły swoje prawa do publikacji wizerunku powódki. Powódka udzielając licencji oraz zgody na wykorzystanie jej wizerunku zastrzegła określone pola jego eksploatacji, czas tej eksploatacji oraz miejsca, w których jej wizerunek mógł być wykorzystany dla celów reklamowych. Zdaniem Sądu Okręgowego w żadnym wypadku powódka nie wyraziła zgody na wykorzystanie swojego wizerunku poza terenem centrów handlowych wymienionych w umowie oraz poza stronami internetowymi centrów handlowych, z zaznaczeniem, że powódka zgodziła się w zamian za rezygnację z reklamy piątego centrum handlowego na publikację baneru internetowego na stronach innych centrów handlowych zarządzanych przez (...).

Sąd Okręgowy nie podzielił także stanowiska pozwanych jakoby w ramach tzw. public relations dopuszczalne zgodnie z umową byłoby korzystanie z wizerunku powódki poza określonymi w umowie polami eksploatacji. Stwierdził, że pozwani bardzo chętnie w toku tego procesu powoływali się na powszechnie obowiązujące zasady obowiązujące w reklamie, zapomnieli jednak, iż za każdym razem, o ile chcieli wykorzystać poza zakresem umowy wizerunek powódki, winni uzyskać na to jej zgodę. Sąd I instancji wskazał, że nic nie stało na przeszkodzie, aby pozwani taką zgodę uzyskali i aby znalazła się ona w umowie.

Sąd Okręgowy stwierdził nadto, że pozwani nie chcą zauważyć, iż umieszczanie wizerunku znanej osoby na portalach internetowych w powiązaniu z nazwą danego centrum handlowego dalej pozostaje reklamą, z której w bezprawny sposób korzysta podmiot, na rzecz którego reklama została przygotowana. To, co w ocenie pozwanych na potrzeby

tego procesu stanowi wyłącznie informację o kampanii reklamowej, zdaniem Sądu Okręgowego w istocie pozostaje reklamą z wykorzystaniem w sposób bezprawny wizerunku powódki.

Dodatkowo kierując się twierdzeniami pozwu Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na to, że w sprawie ciężar dowodu, iż rozpowszechnianie wizerunku nie wykroczyło poza uzyskany zakres zezwolenia i określony cel spoczywał na rozpowszechniającym ten wizerunek i dlatego to pozwani mieli obowiązek wykazać, że ich działanie nie było bezprawne, czego w toku procesu nie uczynili, zasłaniając się nie tyle treścią ustaleń pomiędzy stronami umowy, co zasadami obowiązującymi w reklamie. Sąd Okręgowy uznał, że pozwani z góry założyli, że agencja (...) reprezentująca powódkę jako profesjonalista winna znać zasady obowiązujące na rynku reklamy i to te zasady według pozwanych, a nie umowa decydowały o sposobie wykorzystania wizerunku powódki. Taka interpretacja umowy zdaniem Sądu instancji nie mogła oczywiście skutkować wyłączeniem odpowiedzialności pozwanych w świetle uregulowań prawa autorskiego oraz w świetle powstałego na tym tle orzecznictwa sądowego.

Przechodząc do zgłoszonego żądania Sąd Okręgowy wskazał, że obejmuje ono naprawienie szkody poprzez zapłatę określonej sumy pieniężnej z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych powódki w rozumieniu art. 79 prawa autorskiego.

Sąd I instancji uznał, że pozwani dopuścili się naruszenia praw powódki w sposób ewidentnie zawiniony (wszyscy pozwani znali ustalenia umowy pomiędzy stronami) poprzez ekspozycję billboardów przedstawiających wizerunek powódki poza terenem centrów handlowych wymienionych w umowie, ekspozycję billboardów w okresie dłuższym, aniżeli okres jednego miesiąca, ekspozycję wizerunku na stronach internetowych centrów handlowych w okresie dłuższym, aniżeli jednego miesiąca, ekspozycję wizerunku powódki na stronach co najmniej dziesięciu portali internetowych oraz poprzez bezprawne pobranie zdjęć ze strony internetowej Teatru (...) i wykorzystanie go bez zgody powódki w kampanii reklamowej CH (...).

Sąd Okręgowy wskazał, że z tytułu pierwszego naruszenia powódka określiła swoje roszczenie na kwotę 105.000 zł, mając na uwadze, że stanowi ono trzykrotność jej wynagrodzenia z umowy oraz mając na uwadze, że billboardy z wizerunkiem powódki umieszczane były nie tylko na terenie miast w których prowadzona była kampania reklamowa, ale też na drogach wyjazdowych z tych miast, a nawet w jednym przypadku (ustalenie Sądu) w mieście w którym kampania reklamowa w ogóle nie była prowadzona – chodzi o W.. Tak określone wynagrodzenie Sąd Okręgowy uznał za uzasadnione wobec treści art. 79 ust. 1. 3b.

Z tytułu drugiego naruszenia, przyjmując za stroną powodową, że ewentualna zgoda na jeden miesiąc kampanii reklamowej z wykorzystaniem jej wizerunku dotyczyła miesiąca listopada, co jest rozwiązaniem korzystnym dla pozwanych, to przeprowadzenie tej kampanii w odniesieniu do centrum handlowego (...) w miesiącu wrześniu wyniosłoby 8.750 zł (1/4 wynagrodzenia z umowy). Kwota wynagrodzenia w rozumieniu art. 79 prawa autorskiego wynosi więc zdaniem Sądu Okręgowego 26.250 zł.

Z tytułu trzeciego naruszenia w zakresie publikacji wizerunku powódki na stronach internetowych poszczególnych centrów handlowych poza okresem z umowy, czyli jednym miesiącem przekroczenia wynosiły: w odniesieniu do CH (...) 31 dni, w odniesieniu do CH (...) 29 dni, w odniesieniu do CH (...) 40 dni, co było okolicznościami nie kwestionowanymi przez strony.

Łącznie przekroczenie wynosiło więc 100 dni, a tym samym o ile jednomiesięczna ekspozycja wizerunku powódki na stronie danego centrum objęta byłaby wynagrodzeniem w wysokości 2.000 zł, to wynagrodzenie należne powódce wyniosłoby 6.600 zł (3, 3 miesiąca) razy trzy, czyli 19.800 zł.

Wynagrodzenie wskazane przez powódkę za wykorzystanie jej wizerunku na innych stronach internetowych, aniżeli strony centrów handlowych zostało ograniczone do ośmiu portali internetowych za okres od listopada 2011r. do czerwca 2012r. Strony zgodnie przyjęły w tym przypadku, że z umowy wynika, iż wynagrodzenie za jeden miesiąc wyniosłoby 500 zł, a tym samym za osiem miesięcy wyniosłoby za jeden portal 4.000 zł miesięcznie, za osiem portali 32.000 zł, zaś w całości jako trzykrotność wynagrodzenia 96.000 zł. Na marginesie Sąd I instancji zauważył,

że przyjęcie do wyliczenia wynagrodzenia każdego z portali internetowych osobno ma swoje uzasadnienie w treści umowy pomiędzy stronami, gdyż strony ustaliły w umowie, że wizerunek powódki będzie wykorzystany na stronach internetowych centrów handlowych, a nie na innych stronach internetowych. Nadto poszczególne strony internetowe mają swoich użytkowników i wielokrotnie ukazania się wizerunku znanego aktora w celu reklamy danego produktu (takim produktem reklamowym jest także centrum handlowe oferujące liczne towary) zdecydowanie poszerza krąg odbiorców i krąg zainteresowanych danym produktem. Nie bez znaczenia pozostawała w ocenie Sądu Okręgowego także okoliczność, że powtarzalność reklamy zwiększa zainteresowanie potencjalnego odbiorcy produktu.

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, że ostatnie żądanie dotyczyło wykorzystania wizerunku powódki ściągniętego ze strony internetowej Teatru (...) i wykorzystanego do reklamy centrum handlowego (...). W tym przypadku została wskazana kwota 500 zł jako kwota wynagrodzenia należnego powódce za jeden miesiąc (przy czym Sąd Okręgowy stwierdził, że tu także strony pozostawały zgodne co do samej wysokości wynagrodzenia). Biorąc pod uwagę, że zdjęcie było umieszczone od 7 listopada 2011r. do 20 kwietnia 2012r. (czyli przez około sześć miesięcy), wynagrodzenie należne powódce z umowy wyniosłoby 3.000 zł, zaś na mocy art. 79 prawa autorskiego 9.000 zł.

Sąd Okręgowy wskazał, że zsumowanie poszczególnych kwot daje kwotę 236.250 zł, a więc przewyższającą kwotę żądaną do zapłaty. Jednakże Sąd Okręgowy zaznaczył, że strona ma prawo ograniczyć swoje żądanie do konkretnej kwoty, w tym przypadku do kwoty 135.000 zł. Sąd Okręgowy zauważył, że powódka była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika i należy domniemywać, że żądanie co do wysokości było przemyślane. Nadto Sąd I instancji podkreślił, że powódka w pełni udowodniła wysokość żądania w rozumieniu art. 79 prawa autorskiego odnosząc je do zapisów umowy zawartej pomiędzy stronami, ewentualnie do jej wcześniejszej interpretacji w związku z uwzględnieniem części żądań powódki przed wdaniem się w spór w niniejszym procesie.

Reasumując Sąd Okręgowy wskazał, że zasądził na rzecz powódki łącznie kwotę 135.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty, mając na uwadze, że wszyscy pozwani byli wcześniej wzywani przez powódkę do zapłaty i to znacznie wyższej kwoty, co potwierdzili w toku tego procesu.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że żądana w pozwie kwota została zasądzona solidarnie od wszystkich pozwanych. Sąd I instancji podzielił bowiem stanowisko powódki, że odpowiedzialność kilku podmiotów naruszających prawa autorskie danej osoby co do zasady ma charakter solidarny na podstawie art. 441 k.c. Wskazał, że odpowiedzialność z art. 79 prawa autorskiego niewątpliwie jest odpowiedzialnością deliktową z tytułu bezprawnego wkroczenia w cudze prawo wyłączne. Sąd Okręgowy podzielił także twierdzenia pozwu dotyczące odpowiedzialności pozwanych P. G. i Ł. M. (1) jako byłych wspólników spółki jawnej, której to wspólnicy z mocy art. 22 § 2 kodeksu spółek handlowych odpowiadają całym swoim majątkiem solidarnie ze spółką. Nadto jak wynika z pełnego odpisu z KRS obecnej spółki z o.o. (...) została ona przekształcona z uprzednio działającej spółki jawnej pod tą samą nazwą firmy. Zgodnie zaś z art. 584 k.s.h wspólnicy spółki przekształconej odpowiadają za zobowiązania spółki powstałe przed dniem przekształcenia na dotychczasowych zasadach przez okres trzech lat. Przepis ten wyraża zasadę kontynuacji spółki przekształconej w przekształconą.

Jednocześnie Sąd Okręgowy wyjaśnił, że wobec treści orzeczenia o kosztach postępowania orzekł po myśli art. 100 k.p.c., uznając jednocześnie, że powódka uległa jedynie w nieznacznej części (wobec częściowego cofnięcia powództwa w toku procesu) i dlatego też Sąd Okręgowy włożył obowiązek zwrotu wszystkich kosztów na pozwanych. Wskazał, że na koszty procesu składały się koszty opłaty sądowej oraz koszty zastępstwa żądane w wysokości maksymalnej, czyli w sześciokrotnej stawce podstawowej wynoszącej 3.600 zł. Sąd Okręgowy twierdził, że biorąc pod uwagę nakład pracy pełnomocnika powódki oraz charakter sprawy – sprawa z zakresu praw autorskich zasądził na rzecz powódki czterokrotność tego wynagrodzenia w wysokości 14.400 zł, gdyż jak wyjaśnił, sprawa wymagała dużego nakładu pracy, choćby poprzez zebranie szczegółowego materiału dowodowego.

Nadto wobec skutecznego cofnięcia pozwu ponad kwotę 135.000 zł Sąd I instancji umorzył postępowanie w tym zakresie na podstawie art. 355 k.c.

Apelacje od wyroku złożyli pozwani.

Pozwana ad. I - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zaskarżyła wyrok w całości, zarzucając orzeczeniu:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na jego wynik, tj.:

a) art. 232 k.p.c. w zw. z art. 229 k.p.c., poprzez błędne ustalenie, że powód wywiązał się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z których wywodził skutki prawne, a fakty te zostały przyznane w toku postępowania przez stronę pozwaną;

b) art. 233 § 1 k.p.c. polegające na:

- nieustosunkowaniu się do wszystkich dowodów i twierdzeń pozwanych oraz zaniechaniu wszechstronnej oceny zebranego materiału dowodowego z pominięciem istotnej części tego materiału,

- wnioskowaniu wbrew zasadom logiki formalnej,

- oparciu orzeczenia na domniemaniach sprzecznych z materiałem dowodowym i dowolnej ocenie dowodów,

- nieuwzględnieniu zasad realiów i praktyki panujących na rynku reklamy i orzekaniu jedynie w oparciu o stwierdzenia powódki oraz świadków M. C. oraz M. D.,

co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia niektórych elementów stanu faktycznego sprawy, a w szczególności doprowadziło do przyjęcia, że działania pozwanych były bezprawne,

a nadto

art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie błędnej oceny dowodu z dokumentu tj. umowy zawartej w dniu 13.04.2011 r. pomiędzy Agencją (...) a (...) sp.j., z pominięciem reguł interpretacyjnych wynikających z art. 65 k.c., skutkiem czego Sąd błędnie ustalił, że działania pozwanych były bezprawne,

co wpłynęło również na

naruszenie prawa materialnego, tj. art. 65 k.c. przez zastosowanie błędnej i niepełnej wykładni umowy oraz zawartej w niej zgody na rozpowszechnianie wizerunku w niej zawartej;

c) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez:

- niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku,

- niewyjaśnienie podstawy faktycznej wyroku wraz z ustaleniem faktów, które sąd uznał za udowodnione,

- niewskazanie przyczyn dla których sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej wskazanym przez pozwanych dowodom w sprawie.

d) art. 100 k.p.c. oraz art. 101 k.p.c. poprzez nałożenie na pozwanych obowiązku zwrotu wszystkich kosztów pomimo, że pozwana ad.1) nie dała podstaw do wytoczenia powództwa w części dotyczącej 15.000 zł w zakresie zarzutu bezprawnego pobrania ze strony internetowej Teatru (...) prywatnego zdjęcia Powódki (kwota 9.000 zł) oraz ekspozycji billboardu internetowego z wizerunkiem Powódki na stronach internetowych Centrów Handlowych, zgodnie z Umową z Powódką, ale przez okres dłuższy niż 1 miesiąc (kwota 6.000 zł), uznając w tym zakresie żądania pozwu przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, poprzez wpłatę ww. kwoty na konto powódki niezwłocznie po otrzymaniu pozwu.

e) § 2. ust. 1. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, poprzez uznanie, że nakład pracy pełnomocnika Powódki uzasadnia zasądzenie opłaty w wysokości czterokrotności stawki minimalnej.

2. Naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

a) art. 79 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych („Prawo Autorskie”) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie do roszczeń związanych z rozpowszechnianiem wizerunku osoby na nim przedstawionej, podczas gdy art. 83 Prawa Autorskiego stanowi o odpowiednim stosowaniu do takich roszczeń art. 78 ust. 1 Prawa Autorskiego, w konsekwencji nierozstrzygnięciu o wystąpieniu przesłanek do zasądzenia zadośćuczynienia.

b) art. 429 k.c. poprzez jego pominięcie w zakresie rozstrzygnięcia dotyczącego zasądzenia roszczeń z tytułu rozpowszechniania wizerunku Powódki.

Wskazując na powyższe skarżący wnosili o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania do Sądu I instancji - przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Pozwani ad. II, III i IV - P. G., (...) sp. z o.o. zaskarżyli wyrok w całości zarzucając orzeczeniu:

1. błędne przyjęcie, że pozwani (...) posiadali w niniejszej sprawie bierną legitymację procesową, podczas gdy rola pozwanych (...) ograniczała się do wykonania sesji fotograficznej z powódką i opracowania projektów materiałów reklamowych oraz nadzoru nad ich produkcją, co wykonali zgodnie z Umową z powódką (w znaczeniu zdefiniowanym poniżej). Natomiast pozwani (...) nie uczestniczyli i nie mieli żadnego wpływu na przeprowadzenie kampanii outdoorowej (lokalizacje billboardów) oraz umieszczenie materiałów reklamowych z wizerunkiem powódki w Internecie, gdyż pozwany ad. I („Pozwany (...)”) powierzył te czynności innym agencjom, a właśnie zakres rozpowszechniania materiałów reklamowych z wizerunkiem powódki w kampanii outdoorowej i Internecie jest przedmiotem zarzutów pozwu;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 441 k.c. poprzez przyjęcie, że pozwani (...) ponoszą odpowiedzialność solidarną z pozwanym (...) z tytułu naruszenia praw powódki poprzez przekroczenie zakresu czasowego i terytorialnego rozpowszechniania jej wizerunku, w czym pozwani (...) nie uczestniczyli i na co nie mieli wpływu;

3. rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 79 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych („Prawo Autorskie”) (który dotyczy autorskich praw majątkowych i odszkodowania), poprzez jego niewłaściwe zastosowanie do roszczeń z tytułu rozpowszechniania wizerunku osoby, podczas gdy art. 83 Prawa Autorskiego nakazuje odpowiednie stosowanie do takich roszczeń art. 78 ust. 1 Prawa Autorskiego (który dotyczy autorskich praw osobistych i zadośćuczynienia);

4. dokonanie ustaleń sprzecznych z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym poprzez stwierdzenie, że billboardy z wizerunkiem powódki były rozpowszechniane również we W.;

5. naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia, które nie wyjaśnia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: nie zawiera ustalenia faktów, które Sąd I Instancji uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz nie wyjaśnia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa;

6. naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nierozważenie całokształtu materiału dowodowego oraz pominięcie dowodów o istotnym znaczeniu dla sprawy oraz przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów;

7. naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 100 k.p.c. poprzez nałożenie na pozwanych obowiązku zwrotu wszystkich kosztów, pomimo, że pozwany (...) nie dał podstaw do wytoczenia powództwa w części dotyczącej 15.000 zł, uznając częściowo żądania pozwu objęte zarzutami 3 i 5;

8. naruszenie § 2. ust. 1. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, poprzez uznanie, że nakład pracy pełnomocnika powódki uzasadnia zasądzenie opłaty w wysokości czterokrotności stawki minimalnej, podczas gdy pełnomocnik powódki wskazał jako podstawę żądań pozwu art. 79 Prawa Autorskiego, podczas gdy art. 83 Prawa Autorskiego nakazuje odpowiednie stosowanie w takim przypadku art. 78 ust. 1 Prawa Autorskiego.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wnosili o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym w dniu 13 czerwca 2014 r. pełnomocnika pozwanego (...) Sp. z o. o. zmodyfikował zakres zaskarżenia, wyjaśniając, że apelacja dotyczy uwzględnionego powództwa, nie dotyczy zaś wyroku w tej części, w jakiej postępowanie zostało umorzona. Pełnomocnik pozostałych pozwanych podtrzymał apelację co do całości zaskarżonego wyroku.

Pełnomocnik powódki wnosił o oddalenie apelacji pozwanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje

Apelacje okazały się zasadne o ile zmierzały do uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Na wstępie trzeba wskazać, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku jest tak sporządzone, że na jego podstawie nie sposób dokładnie stwierdzić, za jakie naruszenia została zasądzona kwota 135.000 zł, co powoduje, iż już tylko z tego powodu zaskarżony wyrok nie poddaje się kontroli instancyjnej.

W przedsądowych wezwaniach do zapłaty pełnomocnicy powódki wysuwali żądania w różnej wysokości i z różnych tytułów. I tak od pozwanej (...) sp. j. wezwaniem z dnia 7.12.2011 r. zażądano kwoty 600.000 zł, przy czym w wezwaniu mowa była o odszkodowaniu stanowiącym trzykrotność sumy stosownego wynagrodzenia należnego powódce w oparciu o art. 79 ust. 1 pkt 3 lit b w zw. z art. 101 ustawy Prawo autorskie i prawa pokrewne (Dz.U.2006.90.631 -j.t.), które to wynagrodzenie określono na kwotę 100.000 zł, a roszczenie z tej podstawy na kwotę 600.000 zł, przy czym w ww. kwocie zawarte było w świetle treści tego pisma także żądanie bliżej nieokreślonego kwotowo zadośćuczynienia z tytułu naruszenia praw do wizerunku, o którym mowa w art. 78 ust. 1 ustawy (pismo k. 48).

Natomiast w drugim, późniejszym wezwaniu do zapłaty z dnia 14 czerwca 2012 r. skierowanym do (...) Sp. z o. o. pełnomocnik powódki domagał się jedynie kwoty 300.000 zł z tytułu bezprawnego, tj. bez zgody powódki, wykorzystania jej wizerunku (pismo k. 57).

Natomiast w pozwie pełnomocnik powódki domagał się zasądzenia kwoty 150.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia powództwa. Z treści uzasadnienia pozwu, w którym wskazany został zakres dokonanych naruszeń i ich wycena wynika, że na dochodzoną pozwem kwotę składały się odrębne roszczenia o zapłatę związane z następującymi naruszeniami:

a) 105.000 zł z tytułu naruszenia praw powódki poprzez ekspozycję billboardów przedstawiających wizerunek powódki poza terenem centrów handlowych – CH (...) w K., CH (...) w Ł., CH (...) w B. oraz CH (...) w G.,

b) 26.250 zł z tytułu naruszenia praw powódki poprzez ekspozycję billboardów przedstawiających wizerunek powódki w okresie dłuższym, aniżeli okres jednego miesiąca,

c) 19.800 zł z tytułu ekspozycji wizerunku powódki na stronach internetowych ww. centrów handlowych w okresie dłuższym, aniżeli okres jednego miesiąca,

d) 96.000 zł z tytułu ekspozycji wizerunku powódki na stronach co najmniej dziesięciu portali internetowych wskazanych w uzasadnieniu pozwu,

e) 9.000 zł z tytułu bezprawnego pobrania ze strony internetowej teatru (...) prywatnego zdjęcia powódki, a następnie wykorzystanie go bez jej zgody w kampanii reklamowej CH (...) w G..

Łączy kwota ww. roszczeń daje kwotę 256.050 zł. Tymczasem powódka żądała w pozwie kwoty 150.000 zł. Sąd Okręgowy, mimo tej rozbieżności, która była także podnoszona przez wszystkich pozwanych w odpowiedziach na pozew, nie zobowiązał strony powodowej do sprecyzowania tego co dokładnie składa się na kwotę dochodzoną pozwem, a następnie zaskarżonym wyrokiem ostatecznie zasądził od pozwanych solidarnie kwotę 135.000 zł jako potrójne wynagrodzenie, jak należy rozumieć w całości w oparciu o art. 79 ust. 1 lit. b, nie wskazując w uzasadnieniu, w związku z którymi naruszeniami praw powódki ta kwota została zasądzona i w jakiej wysokości jeśli chodzi o poszczególne naruszenia. Ma to znaczenie w sytuacji gdy jest czterech pozwanych, a trzech z nich kwestionuje m. in. swą legitymację bierną z uwagi na przedmiotowy zakres naruszeń. Ponadto takie rozstrzygnięcie nie pozwala na ustalenie granicy powagi rzeczy osądzonej, gdyż nie wiadomo, które z żądań wymienionych w powyższych punktach od lit. a do lit. d i w jakiej wysokości uwzględnia zasądzona kwota. Możliwe jest jedynie ustalenie, iż na kwotę, co do której Sąd Okręgowy umorzył postępowanie składa się częściowo kwota wskazana w punkcie oznaczonym literą c) tj. kwota 6.000 zł, stanowiąca część kwoty 19.800 zł, dotyczącej bezprawnego wykorzystania prywatnego zdjęcia powódki pobranego ze strony internetowej Teatru (...) na profilu (...) oraz kwota związana z naruszeniem opisanym w punkcie oznaczonym jako litera e), dotyczącym roszczenia związanego z ekspozycją wizerunku powódki na stronach co najmniej 10 portali internetowych tj. kwota 9.000 zł, które to kwoty zostały uznane i zapłacone przed wytoczeniem powództwa przez jednego z pozwanych.

Sąd Okręgowy nie zażądał także od pełnomocnika strony powodowej jednoznacznego wskazania, charakteru zgłoszonego roszczenia, co było konieczne wobec braku jednoznacznego stanowiska pełnomocnika powódki w tej kwestii aż do zamknięcia rozprawy przed Sądem Okręgowym. Jak już wyżej wspomniano przed wytoczeniem powództwa były kierowane do pozwanych żądania zapłaty różnych kwot i z różnych tytułów. W uzasadnieniu pozwu także stanowisko strony powodowej nie jest jednoznaczne. Wyliczenia dotyczące możliwej do dochodzenia kwoty 256.050 zł zawarte na kartach od 13- 20 dotyczą trzykrotnego wynagrodzenia za bezprawne wykorzystanie wizerunku, pojawiają się jednak sformułowania, z których można wywieść, że powyższe wyliczenie miało jedynie na celu podanie, jakie byłoby możliwe dochodzenie potrójnego wynagrodzenia, jednakże powódka ogranicza swe roszczenie do odpowiedniego do tych naruszeń zadośćuczynienia w kwocie 150.000 zł (ograniczonego ostatecznie do 135.000 zł). Dowodzi tego np. zwrot na karcie 19 o treści ...” Tym niemniej jednak, ograniczając swoje żądanie w tej materii, strona powodowa jako podstawę obliczenia zadośćuczynienia w tym zakresie wskazuje przyjętą w umowie kwotę 500 zł z tytułu miesięcznej publikacji wizerunku”. Także w argumentacji tej części pozwu, która została oznaczona jako „Uzasadnienie prawne” raz mowa jest o potrójnym wynagrodzeniu, a w innym miejscu np. na karcie 22 występują wywody o zasadności zadośćuczynienia o treści: „zaś za zasądzeniem wysokiego zadośćuczynienia w takich przypadkach przemawiać powinien szeroki zakres komercyjnego wykorzystania wizerunku powódki” oraz „co tym samym umożliwi dokonanie zasądzenia należnego Powódce zadośćuczynienia wprost z odwołaniem się do łączącej strony Umowy, z pomocniczym zastosowaniem w tej kwestii przepisu art. 322 k.p.c.”. Także w załączniku do protokołu ostatniej rozprawy (k. 362) pełnomocnik powódki operował zwrotami, które świadczyły o domaganiu się przez powódkę zadośćuczynienia (np. na karcie 368 ...”wpłacił powódce dokładnie tę kwotę, na jaką powódka oszacowała w pozwie wysokość zadośćuczynienia z tego tytułu”, na karcie 369 ...” wysokość zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych zawsze powinna dla naruszonego stanowić pewną dolegliwość” i powołanie się na karcie 370 na orzeczenie Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2004 r., sygn. akt I Ck 495/03, dotyczącego zadośćuczynienia

przyznanego na rzecz innej aktorki G. S. oraz końcowa argumentacja załącznika do protokołu, że „Aktualna linia orzecznicza tak SN jak i sądów powszechnych jednoznacznie pozwala na stwierdzenie, iż wysokość zasądzanych tytułem zadośćuczynienia kwot niewspółmiernie wzrosła w porównaniu z rokiem 2004 r., w którym zapadł cytowany wyrok, czego najdobitniejszym przykładem może być np. wydany przez tutejszy Sąd Okręgowy w Warszawie wyrok zapadły w sprawie o sygnaturze IVC 1639/10, w którym to wyroku tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych (w tym prawa do wizerunku) zasądzona została kwota 200 tys. zł.”...

Pozwani w odpowiedziach na pozew także nie mieli pewności co do charakteru roszczenia zgłoszonego przez powódkę. Odnosili się zarówno do roszczenia odszkodowawczego jak i roszczenia o zadośćuczynienie.

Z powyższego wynika, że żądanie pozwu nie zostało właściwie sprecyzowane. Zgodnie zaś z art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. pozew winien zawierać dokładnie określone żądanie, przy czym uznać należy, iż żądanie jest sprecyzowane wówczas, jeśli został ściśle określony jego przedmiot i zakres. Także w świetle art. 321 § 1 k.p.c. sąd nie jest uprawniony do rozstrzygnięcia o roszczeniu, które nie zostało zgłoszone. W związku z powyższym w przedmiotowej sprawie przed przystąpieniem do merytorycznej oceny niezbędne było podjęcie czynności procesowych prowadzących do jednoznacznego określenia żądania i wyeliminowania występujących w tym zakresie nieścisłości i braków.

Tymczasem Sąd Okręgowy żadnych wyjaśnień od strony pełnomocnika strony powodowej nie zażądał i powołując się na naruszenie prawa do wizerunku zasądził od pozwanych solidarnie kwotę 135.000 zł jako potrójne wynagrodzenie w oparciu o art. 79 cyt. ustawy w zw. z art. 441 k.c. i to bez wskazania, jaka kwota ma być przypisana do poszczególnych naruszeń wskazanych w pozwie. Nie wyjaśnił dlaczego uznał, że w sprawie ma zastosowanie art. 79 cyt. ustawy, który to przepis stanowi o prawach autorskich majątkowych.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy mimo, że wskazał podstawę prawną rozstrzygnięcia wraz z przytoczeniem przepisów prawa, to jednak wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 328 § 1 k.p.c. nie wyjaśnił w należyty sposób zastosowanej podstawy prawnej. Motywy rozstrzygnięcia nie dowodzą jasnej koncesji prawnej, na co wskazują zamiennie używane zwroty, dotyczące całkowicie odrębnych praw, jakim są „prawo do wizerunku” i „autorskie prawo majątkowe”, co znalazło swe odzwierciedlenie w braku rozróżnienia pomiędzy dwoma odrębnymi instytucjami, jakimi są „odszkodowanie” i „zadośćuczynienie”. Także w niepełny sposób został ustalony stan faktyczny.

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w ogóle nie wskazał, że pozwani P. G., Ł. M. i (...) Sp. z o. o. Sp. k. podnosili zarzut braku legitymacji biernej i co do tego zarzutu wprost nie odniósł się. Prawdopodobnie zostało ustalone, że pozwani (...) przygotowali materiały związane z kampanią reklamową z udziałem powódki, natomiast w ogóle nie rozważono, czy pozwani ci uczestniczyli w rozpowszechnianiu materiałów reklamowych, które opracowali zgodnie z umową z powódką, w szczególności, że pozwana (...) zaangażowała do świadczenia usług z zakresu lokalizacji i wynajmu billboardów (outdoor) oraz public relations, zamieszczenia billboardu internetowego na stronach internetowych centrów handlowych inne agencje lub jeśli nie uczestniczyli w tych czynnościach to czy ponoszą odpowiedzialność w oparciu o treść umów łączących strony i odpowiednie przepisy prawa.

Sąd Okręgowy nie odniósł się także to argumentacji pozwanej (...) Sp. z o. o., że zgodnie z art. 429 k.c. zwalnia ją z ewentualnej odpowiedzialności w zakresie naruszeń wynikających z działań ww. podmiotów oraz pozbawia jej działanie bezprawnego charakteru.

Powołując się na art. 441 k.c. i wskazując na solidarną odpowiedzialność pozwanych za wszelkie naruszenia praw powódki, które były podnoszone w z pozwie nie dokonał szczegółowych ustaleń, co do tego zaistnienia przesłanek odpowiedzialności poszczególnych pozwanych za delikt co do każdego z naruszeń, z których nie wszystkie były tożsame.

Trafnie także apelacje zarzucają, że Sąd Okręgowy nie wskazał w uzasadnieniu dlaczego odmówił wiarygodności i mocy dowodowej dowodem powoływanym przez pozwanych.

Sąd Okręgowy nie tylko nie wyjaśnił, ale nawet nie wskazał podstawy prawnej uwzględnienia powództwa o zasądzenie odsetek ustawowych od kwoty 135.000 zł jak w punkcie pierwszym zaskarżonego wyroku tj. od dnia 10 października 2012 r. do dnia zapłaty. Poza tym rozstrzygnięcie to pozostaje w sprzeczności z lakonicznym uzasadnieniem dotyczącym odsetek od kwoty 135.000 zł, w którym Sąd Okręgowy stwierdził, że ...”łącznie Sąd zasądził na rzecz powódki kwotę 135.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty”..., gdy tymczasem odpis pozwu został doręczony osobno każdemu z pozwanych i to w odmiennych, późniejszych niż 10 października 2012 r. datach. Pozwanemu P. G. odpis pozwu doręczony został 2 listopada 2012 r. (k. 102), pozwanemu Ł. M. (1) i pozwanej (...) Sp. z o. o. w dniu 30 października 2012 r. (k. 99 i 100), a (...) sp. z. o.o. Sp. k. pokwitowała odbiór odpisu pozwu 31 października 2012 r. (k. 102). Wbrew zatem argumentacji uzasadnienia odsetki od kwoty 135.000 zł nie zostały zasądzone od daty doręczenia odpisu pozwu pozwanym, lecz zgodnie z żądaniem pozwu od dnia wniesienia pozwu, gdyż 10 października 2012 r. to data złożenia pozwu na biurze podawczym Sądu Okręgowego (k. 4). Trzeba także zasygnalizować w tym miejscu, że Sąd wskazując w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że zasądza odsetki od dnia doręczenia pozwu ...”mając na uwadze, że wszyscy pozwani byli wcześniej wzywani przez powódkę do zapłaty i to znacznie wyższej kwoty”... nie zwrócił uwagi na to, że zasądził kwotę 135.000 zł jako potrójne wynagrodzenie, o jakim mowa w art. 79 ust. 1 3b ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych, natomiast w wezwaniach przesądowych pełnomocnicy powódki wzywali do zapłaty różnych kwot i z różnych tytułów.

I tak od pozwanej (...) sp. j. wezwaniem z dnia 7.12.2011 r. zażądano kwoty 600.000 zł, przy czym w wezwaniu mowa była o odszkodowaniu stanowiącym trzykrotność sumy stosownego wynagrodzenia należnego powódce w oparciu o art. 79 ust. 1 pkt 3 lit b w zw. z art. 101 ustawy, które to wynagrodzenie określono na kwotę 100.000 zł, a roszczenie z tej podstawy na kwotę 600.000 zł, przy czym w ww. kwocie zawarte było w świetle treści tego pisma także żądanie bliżej nieokreślonego kwotowo zadośćuczynienia z tytułu naruszenia praw do wizerunku, o którym mowa w art. 78 ust. 1 ustawy (pismo 48).

Natomiast w drugim wezwaniu do zapłaty z dnia 14 czerwca 2012 r. skierowanym do (...) Sp. z o. o. pełnomocnik powódki domagał się od tej spółki kwoty jedynie 300.000 zł z tytułu bezprawnego, tj. bez zgody powódki, wykorzystania jej wizerunku (pismo k. 57).

Mało tego w aktach brak jest przedsądowego wezwania pozwanych P. G., Ł. M. (2) oraz (...) Sp. z o. o. do dobrowolnej zapłaty dochodzonej pozwem kwoty, gdyż ww. wezwanie z dnia 14 czerwca 2012 r. skierowane było nie do (...) Sp. z o. o. tylko do (...) Sp. z o. o., która to spółka nie jest pozwaną w sprawie.

Także uzasadnienie rozstrzygnięcia co do kosztów procesu nie poddaje się kontroli instancyjnej, gdyż poza jego lakonicznością co do kwestii dużego nakładu pracy pełnomocnika powoda, sprowadzającego się zdaniem Sądu Okręgowego do ...”zbierania szczegółowego materiału dowodowego”..., jest ono nieprecyzyjne i wewnętrznie sprzeczne. Sąd Okręgowy wskazuje bowiem najpierw, że na koszty procesu w kwocie 21.900 zł składają się koszty opłaty sądowej (bez kwotowego wskazania tych kosztów) oraz ...”koszty zastępstwa żądane w wysokości maksymalnej, czyli sześciokrotnej stawce podstawowej wynoszącej tu 3.600 zł”, by następnie stwierdzić, że ...”zasądził na rzecz powódki czterokrotność tego wynagrodzenia w wysokości 14.400 zł”.

Powyższe zdaniem Sądu Apelacyjnego nie może prowadzić do innego wniosku, jak tylko do stwierdzenia, że Sąd I instancji, mimo że był zobowiązany do wyjaśnienia motywów wydanego rozstrzygnięcia w sposób umożliwiający przeprowadzenie kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia, nie sprostał powyższemu obowiązkowi, tym samym niemożliwym jest przeprowadzenie kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia.

Reasumując dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia są niepełne, wybiórcze, a ocena dowodów i rozważania prawne są powierzchowne, wrywkowe, chaotyczne. Wskazują przepisy prawa, na których są oparte, lecz nie wyjaśniają w należyty sposób przyjętej podstawy prawnej wyroku. W ocenie Sądu Apelacyjnego takie uzasadnienie wyroku narusza zasady prawidłowej wykładni i obligatoryjnego wyjaśnienia wydanego orzeczenia. Uzasadniają one zatem zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. (por. wyrok SN2008.05.29, II CSK 39/08, LEX nr 420381). Jednocześnie zdaniem Sądu Apelacyjnego w przedmiotowej sprawie mamy także do czynienia z nierozpoznanie istoty sprawy, o jakim stanowi

art. 386 § 4 k.p.c. (por. np. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1997 r., I CKN 312/97, z 19 lutego 2002 r., IV CKN 718/00, z dnia 18 marca 2003 r., IV CKN 11862/00, z dnia 20 lutego 2003 r., I CKN 65/01, z dnia 22 maja 2003 r., II CKN 121/01, niepublikowane i z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, Nr 4, poz. 83), a także w istocie z potrzebą przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W tym stanie rzeczy zaskarżony wyrok należało uchylić, uznając, iż przedwczesne jest dokonywanie ocen w zakresie podnoszonych w apelacji zarzutów naruszenia prawa procesowego i materialnego.

Z uwagi na to, że relacje zachodzące między stronami mogą nierzadko być skomplikowane, a roszczenia z nich wypływające mogą mieć źródło lub podstawę w różnych przepisach prawa, to obowiązkiem powoda jest tak precyzyjne określenie podstawy faktycznej żądania, aby można było jednoznacznie określić, jaką ma ono podstawę prawną. Jest to bowiem konieczne w celu podjęcia przez pozwanego stosownej obrony oraz w celu zakreślenia przez sąd granic rozstrzygnięcia sprawy. W związku z tym przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy weźmie pod uwagę to, że jeżeli treść żądania jest sformułowana niewyraźnie, nieprecyzyjnie, nieczytelnie, to sąd może, a nawet ma obowiązek dążyć do określenia woli powoda w ramach podstawy faktycznej powództwa także wówczas, gdy strona korzysta z zawodowego zastępstwa. Podstawa prawna powództwa wskazywana przez fachowego pełnomocnika nie wiąże sądu, jednakże brak związania sądu podstawą materialnoprawną nie oznacza, że nie jest dopuszczalne wezwanie pełnomocnika do sprecyzowania roszczenia, jeśli istnieje możliwość błędu w kwalifikacji dokonywanej przez sąd. Z tego względu Sąd Okręgowy zobowiąże powoda do sprecyzowania żądania pozwu poprzez wskazanie, jaki charakter ma zgłoszone roszczenie. W przypadku gdyby pełnomocnik powódki określił, że jest to żądanie oparte na treści art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b zobowiąże pełnomocnika powódki do sprecyzowania, jakiej kwoty odszkodowania powódka domaga się z tytułu poszczególnych naruszeń powołanych w pozwie.

Następnie dokona prawidłowej i pełnej rekonstrukcji stanu faktycznego i jego subsumcji do miarodajnej normy prawa materialnego, odniesie się do wszystkich zarzutów podnoszonych przez pozwaną, pamiętając, iż dwie podstawy rozstrzygnięcia - faktyczna i prawna powinny być spójne, tworząc logiczną całość.

Orzekając ponownie będzie pamiętał, że należy wskazać podstawę prawną także uwzględnianych roszczeń ubocznych (odsetki), a rozstrzygając o kosztach procesu Sąd Okręgowy weźmie także pod uwagę to, że postanowienie o kosztach procesu, do którego, zgodnie z art. 361 k.p.c., stosuje się odpowiednio art. 328 § 2 k.p.c., powinno zawierać szczegółowe wyliczenie kosztów, przytoczenie przepisów prawa stanowiących podstawę prawną rozstrzygnięcia, a także wyczerpujące wyjaśnienie, dlaczego w konkretnej sytuacji prawnej mają one zastosowanie, w szczególności gdy mimo przypadku częściowego uwzględnienia żądania sąd, kierując się względami słuszności, decyduje się na rezygnację ze stosunkowego rozdzielenia kosztów lub na zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego w stawce wyższej niż minimalne wynagrodzenie pełnomocnika. Nie jest bowiem rolą Sądu II instancji poszukiwanie motywów, jakimi kierował się sąd I instancji orzekając o kosztach procesu, niezbędnych do oceny zasadności ewentualnego zarzutu na naruszenia przepisów k.p.c. dotyczących tych kosztów.

Z tych względów na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. zaskarżony wyrok został uchylony w całości, a sprawa została przekazana Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. O kosztach procesu za drugą instancję orzeczono stosownie do treści art. 108 § 2 k.p.c.